

Amatör lig futbolcularında sporda ahlaktan uzaklaşma, güdüsel iklim ve karar verme

Amateur league footballers' moral disengagement in sport, motivational climate and decision-making

Ayşe Türksöy Işım¹, Burcu Güvendi² ve Turhan Toros³

Gönderilme tarihi: 27 / 10 / 2018

Kabul tarihi: 06 / 01 / 2019

Öz

Araştırmanın amacı amatör lig futbolcularının güdüsel iklim ve karar verme stilleri ile sporda ahlaktan uzaklaşma düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 228 futbolcu ($\bar{X}_{yaş} = 21,62 \pm 3,81$ ve $\bar{X}_{spor\ yılı} = 10,39 \pm 4,48$) oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak; Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği, Melbourne Karar Verme Ölçeği ve Sporda Algılanan Güdüsel İklim Ölçeği'' kullanılmıştır. Verilerin analizinde; betimleyici istatistikler, t testi, ANOVA ve Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Futbolcuların kaçınan, panik ve erteleyici karar vermek yerine karar verirken kendisine güvenerek dikkatli kararlar vermeye çalıştıkları görülürken cezalı futbolcuların daha kaçınan kararlar verdiği belirlenmiştir. Ayrıca performans iklimine sahip futbolcuların sahalarda daha fazla ahlaktan uzaklaştığı saptanmıştır.

Anahtar sözcükler: Futbol, ahlaktan uzaklaşma, karar verme, güdüsel iklim

Abstract

The aim of the research is to investigate amateur league footballers' motivational climate and decision making styles and Moral Disengagement in Sport levels. The study group of the study included 228 male football players ($\bar{X}_{age} = 21,62 \pm 3,81$ ve $\bar{X}_{sports\ year} = 10,39 \pm 4,48$) As a data collection tool; The "Moral Disengagement in Sport Scale", the "Melbourne Decision Scale" and the "Motivational Climate Scale" were used. In the analysis of the data; descriptive statistics, t test, ANOVA and Pearson Correlation analysis were used. While footballers are trying to make careful decisions by trusting themselves instead of making decisions about avoidance, panic and delay, it has been determined that the penalized footballers make more inevitable decisions. It was also found that footballers with a performance climate are moving away from morality on the grounds.

Keywords: Football, sport, moral disengagement, decision making, perceived motivational climate

1. Giriş

Futbol dünyanın en popüler sporları arasında yer almaktadır. Futbolun bu kadar popüler olmasının en önemli nedenlerinden biri; ani yön değiştirmeler, sprintler, sıçramalar gibi oyunun gidişatını bir anda değiştirebilen yüksek şiddetli ve kısa süreli aktiviteler içermesidir (Stolen ve ark., 2005). Futbol bir takım oyunudur ve takım oyunlarında bireysel hedeflerden ziyade takımı oluşturan her bir oyuncunun motivasyon ve güdülenme düzeyi alınan sonuçta etkili olmaktadır. Güdüsel iklim özellikle takım sporlarında başarıyı etkileyen psikolojik özelliklerdendir (Arıburun ve

¹Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, İstanbul/TÜRKİYE, ayseturksoy@hotmail.com,

² Arş. Gör. Dr., İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, İstanbul/TÜRKİYE, burcu.guvendi@istanbul.edu.tr

³ Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Mersin/TÜRKİYE, turhantoros@mersin.edu.tr

Aşçı, 2005). Bir spor ortamında iki farklı güdusel iklim vardır. Birincisi beceri gelişimini içeren öğrenmeyi ve antrenman yapmayı destekleyen ustalık iklimidir. İkincisi, rakibin yeteneklerine ve yaptıklarına odaklaşmayı kolaylaştıran, yıldız olmayı, rakibini alt etmeyi güçlendiren performans iklimidir (Roberts ve Ommundsen, 1996). Aşırı kazanma isteği kimi zaman sportif kuralların yok sayılmasına neden olmaktadır. Bu durum da sporun saygı, barış, sosyalleştirici ve eğitici yönünün dışına çıkılarak, saldırgan, rahatsızlık verici ve huzur bozucu davranışların ortaya çıkmasına sebebiyet vermektedir (Tanrıverdi, 2012). Spor branşlarının her birinin kendine özgü bir sistemi, uyulması gereken kuralları, yarışma-karşılaşma alanı ve biçimleri vardır. Bir sporu benimsemek ve onu yapmayı istemek daha baştan onun tüm kurallarını kabul etmeyi, onlara uymayı, onlara karşı çıkmamayı, onları savunmayı gerektirmektedir (Erdemli, 2006). Çeşitli nedenlerle sporcularda yaratılan ya da sporcunun kişiliğinde var olan bu aşırı kazanma isteği ya da kazanma hırsı sporcunun hem sportif ahlaktan uzaklaşmasına etki ederken, bu durum sporcunun karar verme sürecinide etkileyebilmektedir.

Karar verme insanın yapısı gereği her aşamada karşılaştığı doğal bir süreçtir. Karar verme süreci başlangıçta kolay gibi görünse de karmaşık bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır (Pekdoğan, 2015). En kısa haliyle sunulan seçenekler içerisinde en uygun olanın tercih edilmesi olarak tanımlanan (Tatlılıoğlu ve Deniz, 2011); karar verme ve karar verme stili bireyin günlük yaşamında olduğu gibi, spor ortamında da büyük önem taşımaktadır. Spor ortamında uygun ve yerinde verilen kararlar, oyunu olumlu etkileyeceği gibi; verilen yanlış kararlar ya da yanlış zamanda verilen kararlar oyun içinde sporcuyla olumsuz etkilemenin yanı sıra oyunun sonucunu da etkileyebilir (Leveaux, 2010). Birçok spor dalında sporcular, çeşitli ihtimaller arasında karar vermek zorunda kalır. Futbolcu topa ne zaman vuracağına ve nereye atacağına, jimnastikçi yeni bir hareket serisini denemeye, güreşçi belli bir kavrama tekniğini uygulamaya yönelik stiline karar verirken, içsel olarak varılan kararın uygulamaya yönelik bu aşamasında takılıp kalabilirler. Sporcu böyle bir durumda olasılıklardan birisini tercih etmesine rağmen hareketi gerçekleştirmeye yönelik adımlar ya geç atılır ya da hiç atılmaz (Baumann, 1986, s. 189).

Sporcunun güdülenmesini ya da motivasyonunu, başarı ve başarısızlığın sporcu için ne anlama geldiğini, sporcunun farklı ortamlarda neden farklı davranışlar sergilediğini, spora neden katıldığını anlamının temelinde sahip olunan hedef profillerinin bulunması birçok araştırmacıyı farklı spor branşlarında yer alan sporcuların hedef profillerini ve o spor branşlarında sporcuların ortamı nasıl algıladıklarını araştırmaya yönlendirmiştir (Arıburun ve Aşçı, 2005).

Bu bağlamda çalışmanın amacı amatör lig futbolcularının güdusel iklim ve karar verme stilleri ile sporda ahlaktan uzaklaşma düzeylerinin bazı bağımsız değişkenlere göre incelenmesi ve aralarındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır.

2. Yöntem

Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini amatör ligde oynayan futbolcular oluştururken örneklemi ise İstanbul İli Amatör liginde oynayan ortalama yaşı $21,62 \pm 3,81$ olan ve ortalama $10,39 \pm 4,48$ spor yılına sahip 228 erkek futbolcu oluşturmuştur.

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak; Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği, Melbourne Karar Verme Ölçeği ve Sporda Algılanan Güdusel İklim Ölçeği kullanılmıştır.

Türksoy Işım, A., Güvendi, B., Toros, T. (2019). Amateur league footballer's moral disengagement in sport, motivational climate and decision-making. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(1), 54-62.

Sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği: Boardley ve Kavussanu (2008) tarafından sporcuların ahlaktan uzaklaşma mekanizmalarını ölçmek üzere geliştirilmiş ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Gürpınar (2015) tarafından yapılmıştır. Ölçek 7'li Likert tipi bir ölçektir. Hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), biraz katılmıyorum (3), tarafsızım (4), biraz katılıyorum (5), katılıyorum (6) ve tamamen katılıyorum (7) şeklinde puanlanan 8 maddeli ve tek faktörlüdür. Maddelerin tümü olumsuz anlam taşımaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, sporcuların daha çok ahlaktan ayrıldıkları anlamına gelmektedir.

Karar verme ölçeği: Mann vd., (1998) tarafından geliştirilen ölçek, Deniz (2004) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek 28 madde ve iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda 6 madde ve bir alt boyut; karar vermede özsaygının belirlenmesi, ikinci kısımda; 22 madde ve 4 alt boyut; Dikkatli karar verme stili, kaçınan karar verme stili, erteleyici karar verme stili ve panik karar verme stilinden oluşmaktadır. Ölçek "Doğru (2)", "Bazen Doğru (1)", "Doğru Değil (0)" şeklinde puanlanmaktadır. Dikkatli Karar Verme Stili: Bireyin karar vermeden önce özenle gerekli bilgiyi araması ve alternatifleri dikkatlice değerlendirdikten sonra seçim yapma durumudur. Kaçınan Karar Verme Stili: Bireyin karar vermekten kaçınması, kararları başkalarına bırakma eğiliminde olması ve böylece sorumluluğu bir başkasına devrederek karar vermekten kurtulmaya çalışma durumudur. Erteleyici Karar Verme Stili: Bireyin kararı geçerli bir neden olmaksızın sürekli erteleme, geciktirme ve sürüncemede bırakma durumudur. Panik Karar Verme Stili: Bireyin bir karar durumu ile karşı karşıya kaldığında, kendini zaman baskısı altında hissederek aceleci davranışlar sergileyip çabuk çözümlere ulaşma çabası durumudur (Deniz, 2004).

Güdüsel iklim ölçeği: Walling, Duda ve Chi (1993) tarafından yapılan güdüsel iklim ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Toros (2001) tarafından yapılmıştır. Ölçek 9'u performans, 12'si ustalık iklimi olmak üzere 21 maddeden oluşmakta ve 5'li Likert şeklindedir (1=tamamen katılmıyorum, 5=tamamen katılıyorum). Envanterde "Bu takımda, takım arkadaşlarından daha iyi oynadıklarında kendilerini iyi hissederler" ifadesi performans iklimini açıklarken, "Bu takımda oyuncular spor dalı etkinlikleri hakkında daha fazla şeyler öğrenmek istedikleri için sıkı çalışırlar" ifadesi ustalık iklimini belirlemektedir.

Verilerin analizi

Verilerin analizinde; betimleyici istatistikler, t testi, ANOVA ve Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır.

3. Bulgular

Amatör lig futbolcularının güdüsel iklim ve karar verme stilleri ile sporda ahlaktan uzaklaşma düzeylerinin bazı bağımsız değişkenlere göre incelenmesi ve aralarındaki ilişkinin ortaya konulması amacıyla yapılan çalışmanın bulguları aşağıdaki gibidir;

Tablo 1. Ölçeklere ait ortalama puanlar

Ölçekler	Ölçek Alt Boyutları	n	Min.	Max.	Ort.±Std.Sp.
Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği	Ahlaktan Uzaklaşma	228	1,00	7,00	3,61±1,20
Güdüsel İklim Ölçeği	Ustalık İklim	228	1,00	5,00	3,53±,733
	Performans İklim	228	1,00	5,00	3,17±,689
Karar Verme Ölçeği	Özsaygı	228	1,00	12,00	8,1579±2,16
	Dikkatli Karar Verme	228	,00	12,00	7,5702±2,50
	Kaçınan Karar Verme	228	,00	12,00	5,5132±2,67
	Erteleyici Karar Verme	228	,00	10,00	4,4868±2,23
	Panik Karar Verme	228	,00	10,00	4,7149±2,29

Türksoy Işım, A., Güvendi, B., Toros, T. (2019). Amatör lig futbolcularında sporda ahlaktan uzaklaşma, güdüselleşme ve karar verme. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(1), 54-62.

Tablo 1’deki analiz sonuçlarına göre futbolcuların karar vermede özsaygılarının ve dikkatli karar vermelerinin yüksek, ustalık ve performans ikliminin orta düzeyde olduğu ve ahlaktan uzaklaşmada tarafsız kaldıkları belirlenmiştir

Tablo 2. Ölçeklere ait korelasyon analizi sonuçları

		Ahlaktan Uzaklaşma	Özsaygı	Dikkatli Karar	Kaçınan Ka- Karar	Erteleyici Karar	Panik Karar
Performans İklimi	r	,134*	-,055	-,234**	-,175**	-,178**	-,119
	p	,043	,411	,000	,008	,007	,072
	n	228	228	228	228	228	228
Ustalık İklimi	r	,110	,098	-,010	-,263**	-,386**	-,262**
	p	,098	,139	,881	,000	,000	,000
	n	228	228	228	228	228	228
Ahlaktan Uzaklaşma	r	1	-,049	-,091	,128	,112	,126
	p		,458	,171	,054	,091	,057
	n	228	228	228	228	228	228

Tablo 3. Mevkilerine göre Ahlaktan uzaklaşma, Algılanan güdüselleşme iklimi ve Karar verme stilleri ölçekleri Anova analiz sonuçları

		n	Ort.±Std. Sp.	F	p	Tukey
Karar Vermede Özsaygı	Orta Saha	87	8,229±2,208	3,278	,022*	Defans-Kaleci
	Kaleci	22	7,090±2,486			
	Defans	74	8,594±2,040			
	Forvet	45	7,822±1,934			

Tablo 3’ e göre, Amatör lig futbolcularında Ahlaktan uzaklaşma ve Güdüselleşme iklimi ölçeklerinde anlamlı farklılık görülmezken ($p>0,05$), Karar verme ölçeğinin Özsaygı boyutunda anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p<0,05$).

Tablo 4. Ceza alma durumlarına göre Ahlaktan uzaklaşma, Algılanan güdüselleşme iklimi ve Karar verme stilleri ölçekleri t-Testi analiz sonuçları

	Hiç ceza aldınız mı?	n	Ort.±Std. Sp.	t	p
Kaçınan Karar Verme	Evet	77	6,129±2,773	2,511	,013*
	Hayır	151	5,198±2,582		
Erteleyici Karar Verme	Evet	77	5,013±2,080	2,573	,011*
	Hayır	151	4,218±2,265		
Ustalık İklimi	Evet	77	3,395±,727	-2,010	,046*
	Hayır	151	3,600±,729		

Tablo 4’ e göre, Amatör lig futbolcularında Ahlaktan uzaklaşma ölçeğinde anlamlı farklılık görülmezken ($p>0,05$), Karar verme ölçeğinin kaçınan ve erteleyici karar verme boyutunda, Algılanan güdüselleşme iklimi ölçeğinin ise ustalık iklimi boyutunda anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p<0,05$).

4. Sonuç ve tartışma

Amatör lig futbolcularının güdüselleşme iklimi ve karar verme stilleri ile sporda ahlaktan uzaklaşma düzeylerinin incelendiği bu çalışmaya çoğunluğunu lise mezunun oluşturduğu toplamda 228 futbolcu katılmıştır.

Ölçek ortalamalarına bakıldığında; futbolcuların karar vermede öz saygılarının ve dikkatli karar vermelerinin yüksek olduğu görülürken, ustalık ve performans ikliminin orta düzeyde olduğu ve ahlaktan uzaklaşmada tarafsız kaldıkları belirlenmiştir. Buna göre, amatör lig futbolcuların spor ortamından algıladıkları iklimin zaman zaman değişebileceği ayrıca müsabakaya göre de sportif erdemden uzak davranışlar sergileyebilecekleri söylenebilir. Bu durumun nedeni olarak futbolcuların yer aldığı kategoride çok yüksek miktarlarda maddi konuların olmayışı her maça kazanma hırsları ile çıkmamaları durumu gösterilebilir. Bu çalışmaya benzer olarak, Akpınar ve ark. (2015) yaptıkları çalışmada, hokey sporcularının karar vermede özsaygı ve dikkatli karar verme stillerinin yüksek, kaçınan ve erteleyici karar vermelerinin ise düşük olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmadan farklı olarak, Keleş ve ark. (2013) çalışmalarında sporcuların dikkatli karar verme stili en düşük, erteleyici karar verme stili ise en yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca Çepikkurt ve ark. (2012) yaptıkları çalışmada futbolcuların performans ikliminin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Ahlaktan uzaklaşma ile performans iklimi arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki görülürken, ustalık iklimi ile kaçınan, erteleyici ve panik karar verme arasında negatif yönde orta düzeyde, performans iklimi ile dikkatli, kaçınan ve erteleyici karar verme arasında ise negatif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Buna göre Performans iklimi arttıkça ahlaktan uzaklaşmada artmaktadır. Aynı zamanda ustalık iklimi arttıkça kaçınan, erteleyici ve panik karar verme azalmaktadır. Bununla birlikte performans iklimi arttıkça da dikkatli, kaçınan, erteleyici karar verme azalmaktadır. Bu durumda rakibini yenmeye onu alt etmeye odaklanan sporcuların yarışma ruhunu zedeleyecek davranışlarda bulunabileceği düşünülebilir. Ayrıca futbolcuların algıladıkları her iki iklimde yani rakibini yenmek ve kazanmakla birlikte verilebilecek aşırı sorumlulukların sporcularda kaçınan ve panik kararlar verilmesine sebep olabileceği söylenebilir. Atalay (2016) tarafından yapılan çalışmada ahlaki karar almanın tutumlarının yaş ve sporculuk geçmişi, cinsiyet ve spor branşı gibi bir çok faktöre göre değişiklik gösterdiği görülmüştür. Gürpınar (2014) tarafından yapılan çalışmada ise ahlaki karar alma tutum puanlarının temassız spor yapanlarda temaslı spor yapanlardan daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Futbolcuların mevkilerine göre karar vermede özsaygı boyutunda anlamlı farklılık görülmüştür. Buna göre defans oyuncularının diğer mevkilerdeki oyunculara göre karar vermede özsaygıları daha yüksektir. Bu durumun farklı mevkilerin farklı fiziksel, teknik ve taktik özellikleri ve psikolojik özellikleri olmasından ayrıca defans oyuncularının daha çok savunma görevini üstlenmesi ve rakibine göre hareket ettiği ve karar vermede daha fazla zamanı olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bu araştırmadan farklı olarak, Akbulut (2012) çalışmasında amatör ve profesyonel erkek futbolcuların karar verme, problem çözme ve iletişim becerilerinin oynadıkları mevkilere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Çalışmamızda güdül iklimi ile mevkiler arasında anlamlı farklılık çıkmazken Çekiç ve Kurt (2017) tarafından yapılan çalışmada; defans, orta saha ve forvet oyuncularının ustalık iklimi puanları arasında anlamlı farklılık olduğu ve en yüksek ustalık iklimi puanının defans oyuncularına ait olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda orta saha ve forvet oyuncularının performans iklimi puanı defans oyuncularının puanından istatistiksel düzeyde farklı olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte Arıburun ve Aşçı (2005) tarafından yapılan çalışmada Amerikan futbol oyuncularının görev yönelimli oldukları ve algılanan güdül iklimi takımında üstlenen rollere göre farklılaştığı özellikle defans ve hücum pozisyonunda oynayan Ame-

Türksoy Işım, A., Güvendi, B., Toros, T. (2019). Amatör lig futbolcularında sporda ahlaktan uzaklaşma, güdusel iklim ve karar verme. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(1), 54-62.

rikan futbolu oyuncularının güdusel iklim açısından farklılaştığını ve hücum pozisyonunda oynayan Amerikan futbolu oyuncularının performans iklimi ortalama değerlerinin defans oyuncularından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Futbolcuların ceza alma durumlarına göre, güdusel iklim ve karar verme boyutlarında anlamlı farklılık görülmüştür. Buna göre ceza almayan futbolcuların ustalık iklim boyutunun daha yüksek olduğu, ceza alan futbolcuların ise daha kaçınan ve erteleyici karar verdikleri görülmüştür. O halde sporcuların almış oldukları cezalar onların kararlarında ve kararsız olmalarına neden olduğu ve bu durumda performansına olumsuz yansıtılabileceği söylenebilir. Ayrıca ceza almış sporcuların sorumluluk ve görev alma gibi özelliklerinin ceza almayanlara göre daha düşük olduğu ifade edilebilir.

Sonuç olarak; futbolcuların kaçınan, panik ve erteleyici karar vermek yerine karar verirken kendisine güvenerek dikkatli kararlar vermeye çalıştıkları görülürken cezalı futbolcuların daha kaçınan kararlar verdiği belirlenmiştir. Ayrıca performans iklimine sahip futbolcuların sahalarda daha fazla ahlaktan uzaklaştığı saptanmıştır. O halde sporculara antrenörleri tarafından yaratılan başarı ortamının (Duda ve Whitehead, 1998; Xiang ve Cauningham, 2005); sporcuların ahlaki karar alma durumlarını etkilediği söylenebilir. Bu bakımdan antrenörler sporcularını kazanmaya şartladıkça spor ortamında sportif erdem ve ahlaki davranışların görme olasılığı da giderek azalmaktadır diyebiliriz.

Kaynakça

- Akbulut, A. K. (2012). *Amatör ve profesyonel erkek futbolcuların karar verme, problem çözme ve iletişim becerilerinin bazı değişkenler bakımından incelenmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Akpınar, Ö., Temel, V., Birol, S. Ş., Akpınar, S., & Nas, K. (2015). Üniversitede Okuyan Hokey Sporcularının Karar Verme Stillerinin Belirlenmesi. *Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9, 92-99.
- Arıburun, B., & Aşçı, H. (2005). Amerikan futbolu oyuncularında hedef yönelimi ve algılanan güdusel iklim. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 111-114.
- Atalay, A. (2016). Türkiye’de üniversitelerde eğitim gören öğrenci sporcuların ahlaki karar alma tutumları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(31), 53-66.
- Baumann, S. (1986). *Praxis der sportpsychologie*. München: Blv Buchverlag.
- Boardley, I. D., & Kavussanu, M. (2008). The moral disengagement in sport scale short. *Journal of sports sciences*, 26(14), 1507-1517
- Çekiç, Ö., & Kurt, C. (2017). Farklı Mevkilerde Oynayan Futbolcularda Hedef Yönelimi ve Algılanan Motivasyonel İklim Arasındaki İlişki. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Anren man Bilimi Dergisi*, 3(3), 93–102.
- Çepikkurt, F., Kızıldağ K. E., & Tiryaki, Ş. (2012). Futbolcuların Algıladıkları Lider Davranışları ve Güdusel İklim Arasındaki İlişki. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 19-25.
- Deniz, E. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Öz Saygı, Karar Verme Stilleri ve Problem Çözme Yöntemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(15), 25-35.

Türksoy Işım, A., Güvendi, B., Toros, T. (2019). Amateur league footballer's moral disengagement in sport, motivational climate and decision-making. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(1), 54-62.

- Duda, J. L. & Whitehead, J. (1998). Measurement of goal perspectives in the physical domain. In J.L. Duda (Ed.). *Advancements in sport and exercise psychology measurement*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology, 213- 226.
- Erdemli, A. (2006). *Temel Sorunlarıyla Spor Felsefesi*. İstanbul: E Yayınları
- Gürpınar, B. (2014). Sporcu Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Spora Ait Değişkenler Açısından Ahlaki Karar Alma Tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 39(176), 413-424.
- Gürpınar, B. (2015). Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği Kısa Formunun Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Ankara Üniv Spor Bil Fak*, 13(1), 57- 64.
- Kelecek, S., Altıntaş, A., & Aşçı, F. H. (2013). Sporcuların Karar Verme Stilllerinin Belirlenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 21-27.
- Leveaux, R. (2010). Facilitating referee's decision making in sport via the application of technology. IBIMA Publishing, 1-8.
- Pekdoğan, S. (2015). Karar verme stilleri araştırmaları: 2009-2013 yılları arasındaki yüksek lisans tezlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Science*, 34, 321-331.
- Roberts, G. C. & Ommundsen, Y. (1996). Effect of goal orientation on achievement beliefs, cognition and strategies in team sport, Scandinavian. *Journal of Medicine and Sport*, 6, 46-56.
- Stolen, T., Chamari, K., Castagna, C., & Wisloff, U. (2005). Physiology of Soccer. *Sports Medicine*, 35(6), 501-536.
- Tanrıverdi, H. (2012). Spor ahlakı ve şiddet. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 1071-1093.
- Tatlıhoğlu, K., & Deniz, M. E. (2011). Farklı Öz-Anlayış Düzeylerine Sahip Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Öz-Saygı, Karar Verme Stilleri ve Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 19-41.
- Toros, T. (2001). *Elit ve elit olmayan basketbolcularda hedef yönelimi, güdüsel iklim ve hedeflerin özgünlük, güçlük derecesi özelliklerinin yaşam doyumuna etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- Xiang, P., & Coughlin, G. B. (2005). Achievement goals, perceived motivational climate and their relation to students' satisfaction with physical activity. *Research Quarterly for Sport and Exercise*, 76, A96.

Extended abstract in English

Football is a team game and in team games each player's motivation and motivation level rather than individual goals has influence over results of the game. Motivational climate is one of psychological characteristics that affect success especially in team sports (Arıburun and Aşçı, 2005). The motivational orientation that the athlete has, may affect his decision-making style. Decision-making is the preference of the most appropriate one among the options presented in the shortest terms (Tatlilioğlu and Deniz, 2011). The decision-making and decision-making style is as important in the daily life of the individual as much as in the sports environment. Fit and proper decisions in the sports environment will positively affect the game; whereas miscalls or decisions made at the wrong time may also affect the result of the game as well as adversely affecting the sportsman in the game. (Leveaux, 2010). Decisions made at the place where the sport is expressed as understanding and undertaking and to organise in cooperation and also to improve the ability (İlhan, 2008) and the motivational orientation of the athlete can also cause him to detach from his morality. The aim of this study is to investigate the relationship between amateur league football players' motivational climate and decision-making styles and levels of moral deterioration in sport according to some independent variables and to show the relation between them.

Method: While the researcher's universe includes the football players playing in the amateur league, its sample includes 228 male football players, who played in the Istanbul Amateur League, had age $\bar{X} = 21,62 \pm 3,81$ and year of sport $\bar{X} = 10,39 \pm 4,48$. As a means of data collection in research; "Moral Disengagement in Sport Scale" adapted by Gürpınar (2015) to Turkish, "Melbourne Decision Scale" adapted to Turkish by Deniz (2004) and "Motivational Climate Scale" developed by Toros (2001) ' were used. In the analysis of the data; descriptive statistics, t test, Single Factor ANOVA and Pearson Moments Multiplication Correlation analysis were used.

Findings: It has been determined that soccer players; have a high self-esteem and careful decision, mastery and performance are moderate in climate and neutral in detention. It has been seen that a positive relationship between detachment and performance climate is low, a moderate relationship between mastery climate and evasive, delinquent and panic decision making, and a low level of negative correlation between performance climate and careful, avoidant and deferential decision making. It has been seen that there was a low level of positive correlation between moral detachment malaise and performance climate a moderate level negative relationship between mastery climate and evasive, delinquent and panic decision making, and a low level of negative correlation between performance climate and careful, avoidant and deferential decision making. As a result; while football players are trying to make careful decisions by trusting themselves instead of making decisions about avoidance, panic and deferment, it has been determined that the penalized footballers make more inevitable decisions. It was also found that football players with a performance climate were detaching from morality on the tracks.

Conclusion: When we look at the average of the scales; it has been determined that footballers have high self-esteem and careful decision-making in decision-making, while mastery and performance are moderate in climate and neutral in detachment. It has been determined that there was a low level of positive correlation between moral detachment and performance climate a moderate level negative relationship between mastery climate and evasive, delinquent and panic decision making, and a low level of negative correlation between performance climate and care-

ful, avoidant and deferential decision making. According to this, as the performance climate increases, the detachment also increases. At the same time, as mastery climate increases, avoidant, repulsive and panic decision-making decrease. However, as the performance climate increases, careful, avoidant, and deliberative decision-making decrease. In this case, it can be considered that the athletes who focus on defeating the opponent and defeating him may display behaviours that would damage the competition spirit. In addition, it can be said that the excessive responsibilities that can be given in both climates, that is to say, defeating and winning the opponent, which may be perceived by the footballers, may lead to the avoidance and panic decisions of the athletes.

There was a significant difference in the level of self-esteem without deciding according to the positions of the footballers. According to this, the defenders have higher self-esteem than the other players. This is thought to be due to the different physical, technical and tactical features and psychological characteristics of the different locations, as well as the fact that the defenders assume more defense duty and move more than the competition and have more time to decide. There was a significant difference in the motive climate and decision-making dimensions according to the punishment situation of the footballers. According to this, it is seen that the mastery climate dimension of the non-penalized football players is higher and that the penalized football players have decided to be more avoidant and procrastination. So it can be said that they have received penalties caused to the athletes in their decision and said the case may be unstable and this reflected negatively on the performance. Moreover, it can be said that punished athletes' features such as taking responsibility and duty are less than non-punished athletes. As a result; while football players are trying to make careful decisions by trusting themselves instead of making decisions about avoidance, panic and deferment, it has been determined that the penalized footballers make more inevitable decisions. It was also found that football players with a performance climate were further getting away from morality on the pitch.